

The Development of Student Well-Being Model for Primary Education under the Office of the Basic Education Commission

Ratchapong Kongnawamark¹ Kritkanok Duangchatom²

& Pongphop Phujomjite³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
15/01/2024	19/04/2024	02/05/2024	15/07/2024

Abstract

This research aims to study 1) the components and indicators of the health status of elementary school students affiliated with the Basic Education Commission's office, 2) the current situation and desirable conditions for developing the health status of elementary school students affiliated with the Basic Education Commission's office, 3) create a model for the development of the health status of elementary school students affiliated with the Basic Education Commission's office, and 4) examine the results of using the model for the development of the health status of elementary school students affiliated with the Basic Education Commission's office. This research employs a research and development format divided into four phases. In Phase 1, the study of components and indicators of the health status of elementary school students is conducted through document synthesis and group interviews. Content analysis is employed for qualitative data. Phase 2 involves studying the current situation and desired conditions for the health status of elementary school students, utilizing a sample group consisting of 321 individuals, including school administrators and teachers. Data is analyzed using means, standard deviations, and an index to prioritize essential needs. In Phase 3, a model and guide for implementing the development of the health status of elementary school students are created. This is achieved by studying three exemplary schools and formulating the development model, which is then evaluated by nine qualified individuals through expert group seminars. The assessment includes considerations of suitability, feasibility, and utility. Data analysis involves calculating averages and standard deviations for

¹ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: Kroopop@gmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: Kroopop@gmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: Kroopop@gmail.com

quantitative data and content analysis for qualitative data. In Phase 4, the study assesses the results of implementing the model for the development of the health status of elementary school students. The model was tested with 42 teachers and 70 students using questionnaires and data collection tools post-implementation. Data is analyzed by calculating averages and standard deviations for quantitative data and conducting content analysis for qualitative data, interview data, observational study data, Professional Learning community data.

The research findings are as follows: 1) The components and indicators of the health status of elementary school students consist of 4 components and 27 indicators, categorized into 4 dimensions: physical health, mental health, social health, and intellectual health. The appropriateness of each component is at its highest level. 2) From the study of the current situation, desired conditions, and necessary development requirements for the health status of elementary school students affiliated with the Basic Education Commission's office, it was found that the overall current situation is at a moderate level, the overall desired condition is at a high level, and the overall necessity is high. The necessary requirements range between 0.29 and 0.32. 3) The development model for the health status of elementary school students includes principles, objectives, content, development methods, media, tools and learning resources, measurement and evaluation, success conditions, and the assessment of suitability, feasibility, and utility. All aspects of the model are at the highest level. 4) The results of applying the development model to the health status of elementary school students show that the participants in the development process achieved higher post-development results compared to pre-development.

Keywords: Development Model; Student Health

การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัชพงศ์ คงนวมาก⁴ กฤษณก ดวงชาทม⁵ และปองภพ ภูจอมจิตร⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) สร้างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบของการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสารและสนทนากลุ่ม วิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 321 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยศึกษาสถานศึกษาต้นแบบที่ดีที่สุด จำนวน 3 แห่ง แล้ว ยก ร้างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ประเมินรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ด้วยการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความมีประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และระยะที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนา สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยทดลองใช้กับครูผู้สอน จำนวน 42 คน และนักเรียน จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูล เชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบบันทึกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผลการวิจัย (1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สุขภาวะของสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 27 ตัวชี้วัด องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางปัญญา และความเหมาะสมของทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: Kroopop@gmail.com

⁵ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: Kroopop@gmail.com

⁶ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: Kroopop@gmail.com

(2) จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนา สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็น โดยรวมมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่าความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.29-0.32 (3) รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการพัฒนา สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน และ 4) ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ผู้เข้าร่วมการพัฒนา มีผลการใช้รูปแบบหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; สุขภาวะของนักเรียน

บทนำ

โลกได้เปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในทุกมิติ และเป็นไปในทิศทางที่หลายคนอาจคาดไม่ถึง ซึ่งเกิดจากหลายเหตุผลโดยเฉพาะเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาและข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การเรียนรู้เนื้อหาจากครุมีความจำเป็นน้อยลง แต่สิ่งที่ผู้เรียนต้องการมากขึ้นคือการพัฒนาทักษะกระบวนการที่จะต้องใช้ในการจัดการกระทำกับข้อมูลมหาศาลให้มีความหมายและไปใช้ประโยชน์แก่ชีวิตของตนเองได้ คุณลักษณะที่จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนคือ ความเป็นพลเมืองโลก ทักษะข้ามวัฒนธรรม และการเป็นพลเมืองดิจิทัล (Office of the Secretary of the Education Council, 2019 : 1-2) องค์การสหประชาชาติได้จัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) ซึ่งประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (Goals) และ 169 เป้าหมายย่อย (Targets) ที่มีความเป็นสากล เชื่อมโยงและเกี่ยวพันกันโดยแบ่งแยกมิได้ ซึ่งเป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างเสริมสุขภาพให้กับประชาชนคนไทยทุกช่วงวัย และสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี เพื่อความสมบูรณ์แข็งแรงทางกายใจ และสังคม นำไปสู่การมีชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี (Division of Strategy and Planning, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health, 2023 : 2)

กระทรวงศึกษาธิการ มีความห่วงใยสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน โดยมีนโยบาย “เรียนดีมีความสุข” และให้ความสำคัญกับระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขับเคลื่อนตามนโยบายดังกล่าวไปสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ สำหรับเป็นแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม และการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน โดยสนับสนุนให้นักเรียนเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการที่ดีและมีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดีในทุกช่วงวัย ได้รับการดูแลช่วยเหลือและแก้ไขสถานการณ์อย่างทันทั่วถึง และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย นักเรียนมีความสุข (Wongchinda, T., 2023) ประกอบกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า ความสามารถในการแข่งขันของประเทศและคุณภาพเด็กไทยมีแนวโน้มลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง เด็กไทยขาดความรัก ขาดความเอาใจใส่จากบิดามารดาโดยตรง ส่งผลให้นักเรียนขาดความสุข สุขภาพร่างกายไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร สุขภาพจิตเกิดภาวะความเครียด เก็บกด ถูกกล่าวหาดูหมิ่นเหยียดหยามจากบุคคลใกล้ชิดไม่กล้าเล่าเรื่องราวในชีวิตให้ใครฟัง บางรายแก้ปัญหาชีวิตด้วยการจบชีวิตของตนเองเพื่อให้หลุดพ้น จากเหตุการณ์เลวร้ายที่ผ่านเข้ามาใน

ชีวิตของเด็ก จากปัญหาเหล่านี้หลายภาคส่วนได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของประเทศ โดยร่วมดำเนินการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน อันเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กและเยาวชนไทยระดับประถมศึกษาส่วนมากอยู่ในระบบโรงเรียน จึงความจำเป็นต้องเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนให้สามารถแก้ไขปัญหาจัดการตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (Office of the Health Promotion Fund, 2017) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว การพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้รูปแบบสำหรับเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนานักเรียน ระดับประถมศึกษา ให้มีสุขภาพที่ดีและมีศักยภาพในการจัดการสุขภาพที่ดีได้ด้วยตนเอง เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 แบบบันทึกการสังเกตและสัมภาษณ์
- 1.2 แบบประเมินร่องรอยองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สุขภาพของนักเรียน ระดับประถมศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สังเคราะห์เอกสาร

2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน มาวิเคราะห์และปรับปรุงองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้สภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

2.1.2 ร่างแบบสอบถามโดยใช้ประเด็นขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากผลการศึกษาในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.3 นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2.1.4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่า IOC รายข้อซึ่ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ต้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป (Worakham, P., 2021 : 187) โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00

2.1.5 ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 42 คน

2.1.6 นำข้อมูลที่ได้จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ หาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) โดยค่าที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.80 ขึ้นไป โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.98 มีค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 1.00 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.96 มีค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 1.00

2.1.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีการปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practice) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกต และแบบบันทึกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.2 การวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการเข้าร่วมการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ตามกรอบองค์ประกอบของรูปแบบ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกต และแบบบันทึกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

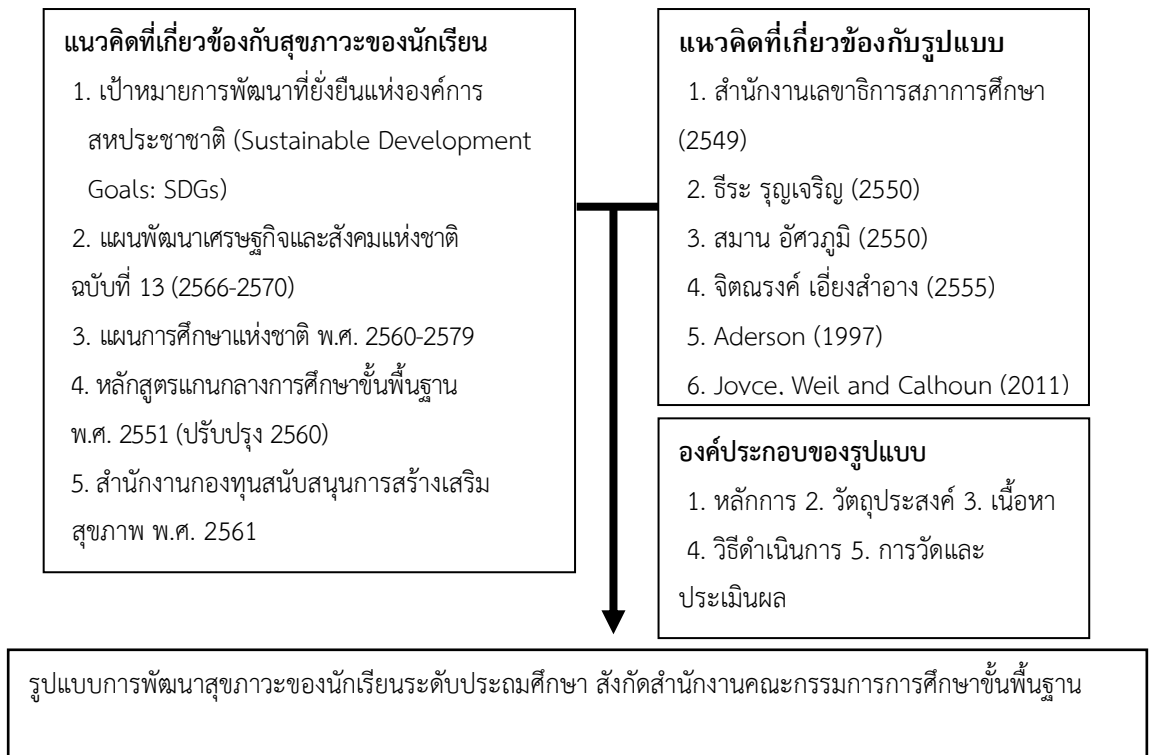

Figure 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้วยแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน รายละเอียด ดังตารางที่ 1

Table 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยรวม

องค์ประกอบสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สุขภาวะทางกาย	4.80	0.05	มากที่สุด
2. สุขภาวะทางจิต	4.69	0.03	มากที่สุด
3. สุขภาวะทางสังคม	4.69	0.03	มากที่สุด
4. สุขภาวะทางปัญญา	4.64	0.02	มากที่สุด
รวม	4.71	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีความเหมาะสม โดยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบของสุขภาวะทางกาย องค์ประกอบของสุข ภาวะทางจิต องค์ประกอบของสุขภาวะทางสังคม และองค์ประกอบของสุขภาวะทางปัญญา ตามลำดับ

สุขภาวะทางกาย ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ คือ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงปราศจาก โรคนักเรียนรับประทานอาหารเช้าอย่างเพียงพอ นักเรียนได้รับความปลอดภัยต่อร่างกายในขณะที่ อยู่ในโรงเรียน นักเรียนสามารถดูแลความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกายของตนเอง นักเรียน ออกกำลังกายสม่ำเสมอ นักเรียนมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัยกำหนด นักเรียนได้ใช้ ห้องส้วมที่สะอาดในโรงเรียนอย่างเพียงพอ และนักเรียนได้ดื่มน้ำสะอาดอย่างเพียงพอตามที่โรงเรียนจัด ให้สุขภาวะทางจิต ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ คือ นักเรียนมีหน้าตายิ้มแย้ม ร่าเริง แจ่มใสอยู่เสมอ นักเรียน มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น นักเรียนมีสมาธิในขณะที่ปฏิบัติงานทุกกิจกรรม นักเรียนมีจิตใจรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น นักเรียนมีวินัยในตนเองในชีวิตประจำวัน และ นักเรียนยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามสุขภาวะทางสังคม ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ นักเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นได้เป็นอย่างดี นักเรียนมีจิตอาสาต่องานในโรงเรียนและชุมชน นักเรียนเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีในการทำงานร่วมกับเพื่อน นักเรียนทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ นักเรียน สามารถช่วยเหลือตนเองและเพื่อนในการทำงานร่วมกันได้ และนักเรียนได้รับการที่ดีด้านสาธารณูปโภค จากทางโรงเรียน สุขภาวะทางปัญญา ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ นักเรียนมีปัญหารอบรู้เท่าทันคนรอบ ข้างนักเรียนยึดมั่นกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานร่วมกันกับเพื่อน นักเรียนพูดจาโต้ตอบสื่อสาร ได้อย่างฉับพลันและเข้าใจง่าย และนักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาในการเรียนได้อย่างถูกต้องฉับพลัน

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์สุขภาวะของนักเรียน ระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบ การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ดังตารางที่ 2

Table 2 ค่าความถี่และค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	40	12.50
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	2	0.60
ครูผู้สอน	279	86.90
รวม	321	100
2. สำเร็จการศึกษาในระดับ		
ปริญญาตรี	224	69.80
ปริญญาโท	92	28.70
ปริญญาเอก	5	1.60
รวม	321	100
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-5 ปี	126	39.30
6-10 ปี	116	36.10
11 ปีขึ้นไป	79	24.60
รวม	321	100

(ต่อ)

Table 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดใหญ่พิเศษ	55	17.10
ขนาดใหญ่	6	1.90
ขนาดกลาง	146	45.50
ขนาดเล็ก	114	35.50
รวม	321	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนา
สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน

321 คน จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามตำแหน่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 85.17 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้อยละ 14.83 และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ร้อยละ 14.83 ตามลำดับ จำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามตามระดับการศึกษา ส่วนมากเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.71 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 23.97 และระดับปริญญาเอก ร้อยละ 0.32 ตามลำดับ จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 100 จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามประสบการณ์การสอน พบว่า ส่วนมากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 11 ปี ร้อยละ 55.21 ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 26.18 ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 18.61 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 321 คน ดังตารางที่ 3

Table 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น (PNI)	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. สุขภาวะทางกาย	3.33	0.83	ปานกลาง	4.92	0.27	มากที่สุด	0.32	1
2. สุขภาวะทางจิต	3.43	0.86	ปานกลาง	4.91	0.28	มากที่สุด	0.30	3
3. สุขภาวะทางสังคม	3.45	0.86	ปานกลาง	4.92	0.27	มากที่สุด	0.29	4
4. สุขภาวะทางปัญญา	3.32	0.92	ปานกลาง	4.84	0.36	มากที่สุด	0.31	2
โดยเฉลี่ย	3.38	0.87	ปานกลาง	4.90	0.35	มากที่สุด	0.31	

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สุขภาวะทางสังคม

($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = 0.86) รองลงมา สุขภาวะทางจิต ($\bar{X}$ = 3.43, S.D. = 0.86) สุขภาวะทางกาย ($\bar{X}$ = 3.33, S.D. = 0.83) และสุขภาวะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 3.32, S.D. = 0.92) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สุขภาวะทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.27) และสุขภาวะทางกาย ($\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.27) รองลงมา สุขภาวะทางจิต ($\bar{X}$ = 4.91, S.D. = 0.28) และสุขภาวะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.36) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกรายการ โดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.29 - 0.32 โดยภาพรวม (0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ สุขภาวะทางกาย (0.32) รองลงมา สุขภาวะทางปัญญา (0.31) สุขภาวะทางจิต (0.30) และสุขภาวะทางสังคม (0.29)

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นในการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปตรวจสอบยืนยัน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ด้วยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้รูปแบบฯ ฉบับปรับปรุง รายละเอียดดังภาพประกอบ 1

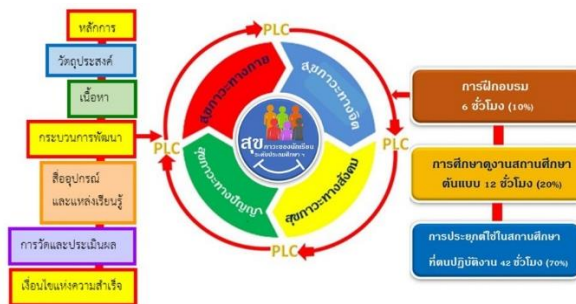

Figure 1 รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพประกอบ 1 รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3)

เนื้อหาของรูปแบบ จำนวน 4 องค์ประกอบ 4) วิธีการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยในกระบวนการ พัฒนาจะมีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ดำเนินการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมพัฒนา ขั้นที่ 2 เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ศึกษาดูงาน ขั้นที่ 3 นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาที่ตนปฏิบัติราชการ 5) สื่ออุปกรณ์และนวัตกรรม 6) การวัดและประเมินผล 7) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

ระยะที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับผู้เข้าร่วมพัฒนา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน ระดับประถมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

Table 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสุขภาวะของนักเรียน

ระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังการเข้าร่วมการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะ
ของนักเรียน ระดับประถมศึกษา

รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของ นักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	ก่อนพัฒนา			หลังการพัฒนา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สุขภาวะทางกาย	3.32	0.64	ปานกลาง	4.58	0.24	มากที่สุด
2. สุขภาวะทางจิต	3.29	0.62	ปานกลาง	4.49	0.16	มาก
3. สุขภาวะทางสังคม	3.56	0.44	มาก	4.61	0.17	มากที่สุด
4. สุขภาวะทางปัญญา	3.43	0.65	ปานกลาง	4.23	0.35	มาก
รวม	3.40	0.58	ปานกลาง	4.48	0.23	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การประเมินสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา มีผลการประเมิน หลังเข้าร่วมการพัฒนาสูงกว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนาโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.23 ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.23) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ผู้เข้าร่วมพัฒนามีผลการประเมินหลัง เข้าร่วมการพัฒนาเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนพัฒนาเข้าร่วมการพัฒนา มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2 องค์ประกอบ คือ ด้านที่ 1 สุขภาวะทางกาย และด้านที่ 3 สุขภาวะทางสังคม ส่วนผลการประเมินอยู่ใน ระดับมาก 3 องค์ประกอบ คือ ด้านที่ 2 สุขภาวะทางจิต และด้านที่ 4 สุขภาวะทางปัญญา

อภิปรายผล

ผลการวิจัยและพัฒนาสภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ซึ่งองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 27 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1) สุขภาวะทางกาย 8 ตัวบ่งชี้ 2) สุขภาวะทางจิต 7 ตัวบ่งชี้ 3) สุขภาวะทางสังคม 6 ตัวบ่งชี้ และ 4) สุขภาวะทางปัญญา 6 ตัวบ่งชี้ โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านสภาวะ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขภาวะทางกาย รองลงมาคือ สุขภาวะทางจิต สุขภาวะทางสังคม และสุขภาวะทางปัญญา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Somnam, S. (2018) ที่ได้ทำการวิจัย การพัฒนารูปแบบพัฒนาสภาวะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้สภาวะของนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 42 ตัวบ่งชี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 สุขภาวะทางกาย 17 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 สุขภาวะทางจิต 13 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 สุขภาวะทางสังคม 6 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 สุขภาวะทางจิตวิญญาณ (ปัญญา) 6 ตัวบ่งชี้ รูปแบบการพัฒนา มีความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wanmahin-Salangsingh, M. (2021) ที่ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนสภาวะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการจัดการศึกษาโรงเรียนสภาวะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 สุขภาวะของผู้เรียน 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 สุขภาวะของโรงเรียน 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 สุขภาวะของสภาพแวดล้อม 3 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 สุขภาวะของครอบครัวและชุมชน 3 ตัวบ่งชี้ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 องค์ประกอบ คือ 1) สุขภาวะทางกาย 2) สุขภาวะทางจิต 3) สุขภาวะทางสังคม และ 4) สุขภาวะทางปัญญา สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกองค์ประกอบ ค่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ สุขภาวะ ทางกาย ($PNI_{modified} = 0.32$) รองลงมา คือ สุขภาวะทางปัญญา ($PNI_{modified} = 0.31$) สุขภาวะทางจิต ($PNI_{modified} = 0.30$) และสุขภาวะทางสังคม ($PNI_{modified} = 0.29$) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuthom, T. (2022) ที่ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาสภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัย

พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.37) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.01) ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.72 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคลลี แอล มอร์ค (Kelly L. Mork, 2022) ที่ได้ ทำการวิจัยในเรื่อง ความสามารถทางอารมณ์และสังคม : การสำรวจสุขภาวะของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า สุขภาวะทางอารมณ์และทางสังคมที่สัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในตนเองและความรู้สึกรู้เป็นเจ้าของ ในชุมชนสถานศึกษา ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเก็บรวบรวมโดยการสำรวจออนไลน์และแบบสอบถาม ปลายเปิด ผู้เข้าร่วมถูกขอให้แบ่งปันมุมมองเกี่ยวกับ สมรรถนะอารมณ์ทางสังคม การตระหนักรู้ ในตนเอง และอาจสนับสนุนงานของคณะครูด้วยการพัฒนาสุขภาวะทางอารมณ์และทางสังคมผ่านการสอนและ การสร้างแบบจำลองของการคำนึงถึงตนเองและผู้อื่นในเชิงบวกอย่างเหมาะสม

3. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา โดยเนื้อหาประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สุขภาวะทางกาย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สุขภาวะทางจิต หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สุขภาวะ ทางสังคม หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สุขภาวะทางปัญญา (4) กระบวนการพัฒนา จะใช้เวลา 60 ชั่วโมง ใน 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการผู้เข้าร่วมสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา (6 ชั่วโมง) ระยะที่ 2 การศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (12 ชั่วโมง) และระยะที่ 3 การนำไปใช้ ในการพัฒนานักเรียนของผู้เข้าร่วมพัฒนาในสถานศึกษาของตน (42 ชั่วโมง) 5) สื่ออุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ (6) การวัดและประเมินผล และ (7) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

ส่วนที่ 2 คู่มือหลักสูตรการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย บทนำ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาของหลักสูตร โครงสร้างการจัดกิจกรรมพัฒนา กิจกรรมการพัฒนา แนวทางการจัดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ และแหล่ง เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้รูปแบบและคู่มือมีเป้าหมายให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนานักเรียน ระดับประถมศึกษา ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wanmahin-Salangsingh, M. (2021) ที่ได้วิจัย การพัฒนารูปแบบการ จัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัด การศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างและเนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) แนวทาง การวัดและประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ผลการประเมินความเหมาะสมของ รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบ ของรูปแบบสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ตำราที่มีความสอดคล้องกัน ข้อมูลองค์ประกอบตรงกัน และ ผู้ทรงคุณวุฒิได้สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมองค์ประกอบของ

รูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์บารา มอนคูร์ วอชิงตัน (Barbara Moncure Washington, 2022) ได้ทำการวิจัยในเรื่อง การรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาวนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพรสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองทุกคนที่ได้รับการร้องขอให้กรอกแบบประเมินบุคลิกภาพและอารมณ์ (TCI) มีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสองครั้ง และแบ่งปันสิ่งประดิษฐ์เกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดีของวัยเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน การศึกษานี้ให้มุมมองผ่านองค์ประกอบทางกายภาพ อารมณ์ สังคม และความเป็นสากลของสุขภาวะ

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งก่อนเข้าร่วมการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนที่เข้าร่วมพัฒนา มีผลการประเมินก่อนเข้าร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง หลังเข้าร่วมการพัฒนา ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ผลการทดลองใช้รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuthom, T. (2022) ที่ได้ทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า หลังการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะ ผู้เรียนมีสุขภาวะสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดโบราห์ (Deborah, 2015) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างเสริมนักเรียนเพื่อสุขภาพดี : การระบุผลกระทบเชิงบวกของการฝึกอบรมตกแต่งภายในอย่างยั่งยืนในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยนำเสนอการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง มากขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบเชิงบวกของการออกแบบที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้กำหนดนโยบาย นอกจากประโยชน์เชิงบวกแล้ว ผลการวิจัยยังระบุด้วยว่า ตัวแปรอื่น ๆ นอกความยั่งยืนมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยรวมของผู้เข้าร่วมต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เนื่องจากข้อจำกัด จำเป็นต้องมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสกับประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ โรงเรียนที่ออกแบบอย่างยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อนักเรียน มีสุขภาพดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านนโยบาย

1.1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบด้านสุขภาวะทางสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสั่งการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนา สุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านสุขภาวะทางสังคม กำกับ ติดตาม และประเมินผลนักเรียนในด้านนี้ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในองค์ประกอบด้านสุขภาวะทางกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสั่งการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา ได้ดำเนินการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ด้านสุขภาวะทางกาย ติดตาม และประเมินผลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.1.3 รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสถานศึกษาอื่น สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์เพื่อกำหนดนโยบายในการใช้เพื่อการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนได้ตามความเหมาะสมและความต้องการจำเป็นต่อไป

1.2 ด้านการนำไปปฏิบัติ

1.2.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านสุขภาวะทางกาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียน แสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางกาย

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลสารสนเทศในการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบาย การบริหารงานในสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนานักเรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประพฤติปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ปฏิบัติตามค่านิยมและเจตคติที่ดีแก่นักเรียนในแต่ละวัย เพื่อจะได้ออกแบบกิจกรรมในการพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ทำการทดลองใช้เพียง 12 สัปดาห์ จึงทำให้กระบวนการ พัฒนานักเรียนอาจไม่ครอบคลุมในด้านอื่น ๆ และระดับอื่น ๆ ดังนั้นสถานศึกษาหรือผู้ที่สนใจจะนำรูปแบบนี้ ไปประยุกต์ใช้ ควรปรับเปลี่ยนระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบและกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ในระดับการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ได้กระบวนการในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ได้กระบวนการในการพัฒนาสุขภาวะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ เพื่อให้สถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนวัตกรรมการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

References

- Division of Strategy and Planning, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. (2023). *Sustainable Development Goal 3: Ensure good health and promote well-being for all at all ages*. Bangkok: Printing House of Division of Strategy and Planning, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health.
- Kuthom, T. (2022). *The development model of learner health at the upper secondary level under the Office of the Secondary Education Service Area, Sisaket, Yasothon*. Maha Sarakham: Maha Sarakham Rajabhat University.
- Wongchinda, T. (2023). *Secretary-General of the Basic Education Commission, Office of the Basic Education Commission*. (20 Oct. 2023). Interview. Bangkok: Office of the Basic Education Commission
- Worakham, P. (2021). *Educational research*. (13thed.). Maha Sarakham: Taksila Printing.
- Wanmahin-Salangsingh, M. (2021). *Development of a model for managing healthy school education in schools that expand educational opportunities*. Maha Sarakham: Maha Sarakham University.
- Somnam, S. (2018). *Development of a health development model for students in small primary schools*. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Office of the Health Promotion Fund. (2017). *Report on the health situation of Thai people in 4 dimensions*. Nonthaburi: Sahamit Printing and Publishing Co., Ltd.
- Office of the Secretary of the Education Council. (2019). *Study of trends in manpower demand based on area*. Bangkok: Prik Wan Graphic Co., Ltd.
- Barbara Moncure Washington. (2022). *Well-Being Development: Parents' Perceptions of Gifted Adolescents*. A thesis University of Denver.

Deborah Lindsey Ketchum. (2015). *Creating Healthy School: Identifying the positive impacts of practicing sustainable interior design in Faculties of Education*.

Degree of Doctor of Science. The University of Nebraska.

Kelly L. Mork. (2022). *Social Emotional Competencies: An Exploration into Teacher Well-Being*. A thesis Tarleton State University.